

Игор Васиљев

охридски летен салон

УМЕТНИЧКА ГАЛЕРИЈА
СКОПЈЕ

Сиг. _____
Инв. бр. 14 _____
Стр. _____
Цена _____

Игор Васиљев

уметничка галерија
18 јули - 1 август 1965

УМЕТНИЧКА ГАЛЕРИЈА
СКОПЈЕ

Околу 1950 на белградските улици и изложби можеше да се сретне едно доста високо момче со румено лице, јасно-сини очи, со коса светла како слама: Игор Васиљев. Родители-руски емигранти; татко-скромн архитект; мајка-биготна, сликар аматер. Се обиде, незрел, да пребегне преку граница. Необичен, на Академијата се записа само за да ја омаловажи и напушти. Атеље имаше на брегот на Сава, на колја, во вид на соеница. Често носеше рубашка и бел бунетски костим. Еден ден, одкако се прочу како сликар скокна од воз (намерно или случајно - тоа не е утврдено) и погина. Па сепак, само во тек на три-четири годишна работа успеја да стекне свој уметнички лик, можеби не привлечен, но специфичен и сугестивен.

За неговата сложна индивидуалност тешко е да се даде сумарна, синтетичка карактеристика: во неговото дело има и мистична екстаза на староруските времиња, и хумор, и цинизам-којшто се огледува во скоро болничава потреба да се прикаже животот како црна, погребна комедија, ужасна, бесмислена лакардија во сенката на крстовите и смрта како и здраво чувство за реалност, мир, рамнотежа и вердрина. Но сепак не би било погрешно, безоглед на меѓусобни сразмери и односи на неговите особини-да се каже дека е тој во основа експресионистички дух, влуден во патетичното и литерарното.

Иако исчезна во првата младост, Васиљев остави релативно голем број слики, неколку потполно заокружени циклуси, често различни и по тема, и по пластична идеја, и по настроение, а сепак сродни по афинитетот на деловите спрема целината, по општата психолошка интонација.

То се, пред сè, неговите портрети и автопортрети. Во нив најарно се согледува предвремената зрелост, изразена во острата опсервација и познавање на човекот. Психолошката карактеризација, често толку подвлечена да се приближува до гротеска, здужена е со звонката налета и сигурниот цртеж. Без сомнение, влијанието на Ван Гог е очигледно. Но, исто така, и присуство на сопствената возбуда, на личноста. Понекаде се најдува нашето тешко и мрачно. Понекаде има повеќе цинична истинољубивост одошто вистинска хуманост. Но насекаде пластичното е во функција на идејното.

Пота, циклусот на теми од народниот, селски живот. Влијанието на народниот вез и Анри Русо. младенци, свадби, селани и селанки во своите носии; нивниот живот, полнокрвен и земен, наивен и шарен, далеку од артистичките идеали, го набљудува Васиљев со симпатија и иронија. Понекогаш и тука неочекувано зазвучува мистична мелодија помрачена од прашањата: Зошто? За што? Каде?

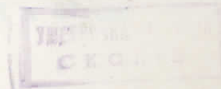
Ова мелодија нарочно е интензивна во неговите распјатија. Бараната деформација, наивно претерана стилизација, соедината со бизарниот колорит, потоа, златните арабески и подлоги коишто олтарски светкаат, извесна сродност со старите, исчадени, со солзи на адо-ранска екстаза испрани икони - тоа се најприметливи особини во овој циклус. Не е толку религиозноста, колку е во прашање црн, артистички потсмев над довчерашните знаменија.

И во циклусот »Од брегот на Сава«, во понекои слики се приметува влијанието на Цариник. Со љубов кон фрагментот, Васиљев ја слика густата вегетација, поетски акцентирана со некое животно. Но во многу предели туѓите влијанија бледнеат и престануваат. Две—три зелени, сочни платна, кои пружаат лирски исечок на животот којшто тече околу тие сиромашки колиби на брегот на Сава, окружени со сончогледи, претставуваат најведри пасажи. Во нив има скриен патос, изразот е воздржан, дисциплиниран, урамнотежен. Песмистичкиот лајтмотив се гаси; во низа други слики, меѓутоа, тој, како основен повторно се јавува.

Емфазата и претерувањето скоро секогаш се присутни. Оставајќи ги настрана графички сватените многубројни портрети, неговите личности потсекаат на сликани карикатури. Насекаде искривени тела, искокнати очи, пресилени гестви.

Васиљев сака »тешки теми«, литературни филозофирања. Слика гробницата, параклиси, лешеве, логори, окупација, распјатија. Чувствува афинитет кон извесна морална деформација и кон грдото. Инспирирајќи се час од Ван Гог, час од Гоја и Дирер, во цртежите и особено во маслата тој дава вистинска апологија на грдото: сè е нагрдено од некоја внатрешна мазохистично - садистичка љубопитност, од потреба да произведе психолошко урнување. Како да сака да ја пародира драмата на животот тој ја изразува со емфаза на комичар којшто го имитира трагичарот. Со тоа го постигнува спротивното: поднебје на морбидна, пиранделовска гротеска. Сè е пепел. Се патува, поминува. Останува само вештачко, книжно, потребно цвеќе кое - како што читаме на една негова слика-»за душата на своите деца«... една идна умрена душа.

Одделно место заземаат платната коишто се створени под очигледното влијание на илустрација и стари црквени книги.

Чудна, надарена, мошне болна индивидуалност, Васиљев е, по приказната што ја раскажал, извонредна иако маргинална личност во нашето послевоенно сликарство. Никој немаше визији како неговите. Никој не даде таква црна слика на животот. Иако беше роден сликар, за неговото дело би можело да се напише не само естетска туку медицинска критика. Судејќи по неговото сликарство, неговиот крај беше логичен. Како искуство и податок за внатрешните кризи на надарениот поединец, како посебно чувствување на светот и, према тоа, посебен вид создавање-оваа уметност ја дополнува психологијата на едно немирно време, допринесувајќи тоа да се согледа и во своите ретки, бизарни нијанси. За неја би можело накратко да се рече: многу темперамент и надареност, малку зрелост, култура и вкус, кои би ја одвратиле од претерано емфатични гестови и некаков своеврстен егзибиционизам.

Миодраг Б. Протиќ

К А Т А Л О Г

1. Свети Наум	масло	1952	154 x 119 см
2. Жена од стар Белград	масло	1953	85 x 66 см
3. Пејсаж од Сава	масло	1954	65 x 53 см
4. Пејсаж од Сава	масло	1954	65 x 53 см
5. Пејсаж од Сава	масло	1953	65 x 53 см
6. Младенци од Маринкова Баба	масло	1952	81 x 66 см
7. Рибарот Иван	масло	1952	82 x 60 см
8. Свети Наум	масло	1952	90 x 65 см
9. Три селанки со дете	темпера	1952	57 x 47 см
10. Пејсаж од Сава	масло	1953	65 x 53 см
11. Автопортрет	масло	1952	87 x 66 см
12. Автопортрет	масло	1952	79 x 65 см
13. Автопортрет	масло	1952	79 x 65 см
14. Распјатие	масло	1953	152 x 93 см
15. Распјатие	масло	1952	91 x 67 см
16. Калугерки	масло	1954	87 x 67 см
17. Рибар со златна риба	масло	1954	79 x 64 см
18. Концерт во шума	масло	1954	79 x 64 см
19. Рибарот чичко Љубо	масло	1953	81 x 66 см
20. Касирка	масло	1953	84 x 67 см
21. Играч на домино	масло	1954	83 x 67 см

22. Пејсаж од Сава	масло	1954	65 x 53 см
23. Чичко Павле	масло	1953	79 x 65 см
24. Обесена	масло	1952	91 x 67 см
25. Трет стадиум	масло	1952	76 x 63 см
26. Окупација	масло	1952	84 x 54 см
27. Радознала Зика	масло	1954	93 x 67 см
28. Селска свадба	масло	1954	72 x 102 см
29. Сам во ноќта	масло	1952	79 x 60 см
30. Копија на икона	темпера	1953	47 x 34 см
31. Мртва природа	масло	1949	48 x 40 см
32. Цртежи		1954	93 x 67 см
33. Баба Шокева	темпера	1953	85 x 63 см

БИОГРАФСКА БЕЛЕШКА

Игор Васиљев е роден во Белград на 17 мај 1928 г. Син е на родители од руско порекло: татко-архитект, мајка-сликар.

После матурирањето во Белград, во 1948 г. се уписал на Академијата за ликовна уметност (Белград). Ја напуштил Академијата 1952 г. и ја отворил својата прва самостојна изложба во галеријата на УЛУС. Веднаш потоа е примен за член на УЛУС.

1953 г. отворил втора самостојна изложба во Загреб, во галеријата »Ликум«. Во меѓувреме излага на изложбите од УЛУС. Трагично погина на 10 април 1954 г. на пат за манастир Раваница.

